

અનુક્રમણિકા

1. કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ.....	4
2. કુરઆને મજીદનો પરિચય.....	8
3. કુરઆને મજીદના વિભાગો.....	11
4. સૂરએ ઈખલાસનો પરિચય અને તફ્સીર.....	14
5. સૂરએ નાસનો પરિચય અને તફ્સીર.....	18
6. સૂરએ કૌસરનો પરિચય અને તફ્સીર.....	21

સબક 1 : કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ

કુરઆને મજીદ એક એવી કિતાબ છે કે જેમાં અલ્લાહના શબ્દો છે. જે અદબ તેના માટે જરૂરી છે તેવી અદબથી તેને રાખવું જોઈએ. આ અદબ કોઈ પણ અન્ય કિતાબ, દા.ત., એ કિતાબ કે જેમાં કુરઆને મજીદની આયતો લખવામાં આવી હોય, તેના માટે પણ જરૂરી થઈ જાય છે.

આ સબકની અંદર આપણે જાણીશું કે કુરઆને મજીદની અદબ કેવી રીતે કરવી અને તેની તિલાવત કેવી રીતે કરવી.

- અલ્લાહના શબ્દોને વુઝૂ કરી લીધા પછી જ સ્પર્શવા જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૭, સૂરએ વાકિઆ, સૂરા-૫૬, આયત-૭૮

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

(તેને કોઈ પણ નહીં અડકે સિવાય કે પાક થનારા.)

- હંમેશાં તઅવ્વુઝની સાથે તિલાવતની શરૂઆત કરો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૪, સૂરએ નહલ, સૂરા-૧૬, આયત-૮૮

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

(પછી જ્યારે આપ કુરઆન પઢો તો શયતાન બહિષ્કૃતથી અલ્લાહ પાસે પનાહ માગો.)

તઅવ્વુઝ એટલે કે :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٩﴾

(હું પનાહ માગું છું અલ્લાહ પાસે બહિષ્કૃત શયતાનથી.)

તઅવ્વુઝ પછી આ મુજબ પઢવું :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٠٠﴾

(અલ્લાહના નામ વડે કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

- તમને આયતો મોઢે આવડતી હોય તો પણ જોઈને પઢવી વધારે સારી છે. આવું કરવાથી તિલાવતનો સવાબ ઘણો વધી જાય છે.
- માથે ઓઢીને અને કિબ્લા તરફ મોઢું કરીને કુરઆને મજીદની તિલાવત કરવી મુસ્તહબ છે.
- કુરઆને મજીદની તિલાવત ઉતાવળ કર્યા વિના સ્પષ્ટ અવાજમાં કરવી જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૮, સૂરએ મુઝમ્મિલ, સૂરા-૭૩, આયત-૪

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿١٠١﴾

(અને કુરઆનની તિલાવત તર્તીલ એટલે કે મધ્યમ અવાજની સાથે અને સ્પષ્ટ ઉચ્ચારની સાથે કરવી.)

- જ્યારે પણ કુરઆનની તિલાવત કરવામાં આવે તો ધ્યાનથી સાંભળો અને વાતો ન કરો અને કોઈ વસ્તુ ખાઓ નહીં.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૮, સૂરએ એઅરાફ, સૂરા-૭, આયત-૨૦૪

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(અને જ્યારે પણ કુરઆન પઢવામાં આવે તો તેને ખૂબ જ ધ્યાનથી અને શાંતિથી સાંભળો કે જેથી તમારા ઉપર રહેમ કરવામાં આવે.)

- કુરઆને મજીદને ખુલ્લું ન છોડી દો અને એવી જગ્યાએ ન મૂકો કે જ્યાં એની બેઅદબી થાય. તેની અંદરથી નિયમિત પઢતા રહો અને તેને પઢ્યા વગર તેના ખાનામાં ન મૂકી રાખો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૮, સૂરએ ફુર્કાન, સૂરા-૨૫, આયત-૩૦

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

(અને રસૂલલ્લાહ (સ.) કહેશે કે, અય મારા રબ ! મારી કોમે આ કુરઆનને તરછોડી દીધું.)

- કુરઆને મજીદનાં ફાટી ગયેલાં અથવા તો બોદાઈ ગયેલાં પાનાંને ફેંકી દેવાં ન જોઈએ
બલ્કે, તેમને રિસાયકલ કરવાં જોઈએ અથવા દફનાવી દેવાં જોઈએ.

સબક 2 : કુરઆને મજીદનો પરિચય

અલ્લાહે ઈન્સાનિયતની હિદાયત માટે ૧,૨૪,૦૦૦ નબીઓને મોકલ્યા. એમાંથી કેટલાક નબીઓને અલ્લાહે કેટલાક નિયમો અને હુકમો આપ્યા કે જે નબીઓ પોતાના પછી કિતાબના સ્વરૂપમાં મૂકી ગયા.

આસમાની કિતાબો આ પ્રમાણે છે :

- હઝરત મૂસા (અ.) માટે તૌરાત
- હઝરત દાવૂદ (અ.) માટે ઝબૂર
- હઝરત ઈસા (અ.) માટે ઈન્જીલ
- હઝરત મોહંમદ (સ.) માટે કુરઆન

ઘણી બધી રિવાયતો પ્રમાણે વહીની શરૂઆત માહે રમઝાનની ૨૩મી તારીખે લૈલતુલ કદ્રમાં થઈ. વહીની શરૂઆત થઈ ત્યારે રસૂલલ્લાહ (સ.) ૪૦ વર્ષના હતા અને ૨૩ વધુ વર્ષ સુધી વહી નાઝિલ થતી રહી.

કુરઆનમાં નીચે મુજબની બાબતો સમાયેલી છે :

- **અહકામ :** કુરુએ દીન પર આધારિત આયતોને અહકામ કહેવાય છે.
- **તારીખ :** તારીખ પર આધારિત આયતોમાં રસૂલલ્લાહ (સ.)ની પહેલાં થઈ ગયેલા લોકોના કિસ્સાઓ છે.
- **અકાઈદ :** અકાઈદ પર આધારિત આયતો તોહીદ, રિસાલત અને ક્યામત વિષે છે.

قِيَامَة إِمَامَة نَبُوَّة عَدْل تَوْحِيد

- **અખ્લાક :** અખ્લાક ઉપર આધારિત આયતો આપણને નૈતિકતા અને સદ્વર્તન શીખવે છે.

કુરઆને મજીદ માણસને નીચે મુજબની બાબતો શીખવે છે :

- તેનો પોતાનો હક તેના ઉપર શું છે એટલે કે દુનિયા અને આખિરતમાં કામિયાબ કેવી રીતે થવું.
- બીજા લોકોનો હક તેના ઉપર એટલે કે વ્યક્તિ તરીકે સમાજને ઉપયોગી થાય તેવું જીવન કેવી રીતે જીવવું.
- અલ્લાહનો હક તેના ઉપર એટલે કે અલ્લાહની ઈબાદત કેવી રીતે કરવી.

કુરઆને મજીદની તિલાવતની ફઝીલત :

રસૂલલ્લાહ (સ.)ની અને આપણા અઈમ્મા (અ.)ની ઘણી બધી હદીસો છે કે જે બતાવે છે કે કુરઆને મજીદની તિલાવતનો કેટલો બધો સવાબ છે. એમાંથી થોડી હદીસો નીચે મુજબ છે :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “તમારા લોકોમાંથી સૌથી અફઝલ એ છે કે જે પોતે કુરઆન શીખે અને બીજાઓને શિખવાડે.”
2. “જે ઘરમાં કુરઆનની તિલાવત વધારે થતી હોય તે ઘર માટે નેઅમતો પણ વધારે હોય છે. તે ઘરના લોકોનું જીવન સહેલું બનાવી દેવામાં આવે છે. જ્યારે ફરિશ્તાઓ આસમાનોમાંથી એ ઘરને જુએ છે ત્યારે તે ઘર તેમને તેવું દેખાય છે જાણે કે ધરતી ઉપરથી આસમાનમાં ચમકતા તારા દેખાતા હોય.”
3. “લોખંડની જેમ જ દિલોમાં પણ કાટ લાગે છે. આ કાટને કુરઆનની તિલાવત વડે દૂર કરી નાખો.”
4. મૌલા અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ દરરોજ કમવાર કુરઆનની સો સો આયતોની તિલાવત કરશે તો અલ્લાહ તેના માટે એટલો સવાબ લખશે કે જે દુનિયાના બધા લોકોનાં નેક કાર્યોના સવાબ બરાબર હોય.”

સબક 3 : કુરઆને મજીદના વિભાગો

કુરઆને મજીદના લખાણને વિવિધ વિભાગોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. તે આ મુજબ છે :

1. (આયાત) آيَات (આયા)

અરબીમાં ‘આયા’ એટલે કે નિશાની અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પંક્તિ થાય છે, માટે કુરઆને મજીદની એક એક પંક્તિ અલ્લાહની એક એક નિશાની છે. કુરઆને મજીદની આયતોની કુલ સંખ્યા કેટલી છે તેમાં અસંમતિ છે. સૈયદ અખ્તર રિઝવી પોતાની કિતાબ કુરઆન અને હદીસમાં ૬૨૩૬ આયતો છે એવું લખે છે.

2. (સુવર) سُورَة (સૂરા)

અરબીમાં ‘સૂરા’ એટલે કે ઘેરો અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પ્રકરણ થાય છે. કુરઆને મજીદમાં ૧૧૪ સુવર છે, તેમાંથી સૌથી લાંબો સૂરો અલ-બકરહ છે કે જેની ૨૮૬ આયતો છે અને સૌથી નાનો સૂરો અલ-કૌસર છે કે જેની ફક્ત ૪ આયતો છે.

3. (મનાઝિલ) مَنَازِل (મંઝિલ) مَنْزِل

અરબીમાં ‘મંઝિલ’ એટલે કે તબક્કો. કુરઆને મજીદની તિલાવતમાં સરળતા રહે તે માટે સાત મનાઝિલ એટલે કે તેને મંઝિલોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે કે જેથી જેને આખા કુરઆને મજીદની

તિલાવત એક અઠવાડિયામાં કરવી હોય તો દરરોજ એક મંઝિલ પઢી શકે. કોઈ પણ મંઝિલ પૂરી થાય ત્યારે કુરઆન શરીફની જે તે આયતની સામે મંઝિલ લખવામાં આવે છે.

4. (અજઝા) جزء (જુઝ) اجزاء

મુસલમાનોએ કુરઆને મજીદને ૩૦ સરખા ભાગમાં વહેંચી દીધું છે. દરેક ભાગને અરબીમાં 'જુઝ' કહેવાય છે અને ઉર્દૂ-ફારસીમાં 'પારા' કહેવાય છે. આ વિભાજન ફક્ત સરળતા માટે છે કે જેથી કોઈને એક મહિનામાં આખું કુરઆન પઢવું હોય. દા.ત., માહે રમઝાનમાં, તો તે દરરોજ એક એક જુઝ પઢીને પૂરું કરી શકે છે. કુરઆને મજીદમાં દરેક જુઝની શરૂઆત કાળી સતર (લીટી) થી કરવામાં આવે છે.

5. (સલાસા) ثلاثة ، (નિસ્ફ) نصف ، (રુબૂઅ) ربع

દરેક જુઝને ૧/૪ ભાગમાં વહેંચી દેવામાં આવે છે જેથી તિલાવત કરવી સહેલી થઈ જાય. ૧/૪ ભાગને 'રુબૂઅ' કહેવામાં આવે છે, અડધા ભાગને 'નિસ્ફ' કહેવામાં આવે છે, અને ૩/૪ ભાગને 'સલાસા' કહેવામાં આવે છે.

6. (રુકૂઆત) رکوعات (રુકૂઅ) رکوع

‘રુકૂઅ’ કુરઆને મજીદના ફકરા અથવા અનુભાગ હોય છે કે જેમાં સાતથી લઈને બાર આયતો હોય છે. દા.ત., અલ-ફાતેહા એટલે કે પહેલા સૂરામાં સાત આયતો છે, તે એક રુકૂઅ છે, જ્યારે કે અલ-બકરહ નામના બીજા સૂરામાં ૨૮૬ આયતો છે અને તે આયતો ૪૦ રુકૂઆતમાં વહેંચાયેલી છે.

રુકૂઅ માટે અરબી હરફ ع વપરાય છે. આ હરફની આસપાસ ત્રણ પ્રકારની સંખ્યાઓ હોય છે, એક સંખ્યા સૌથી ઉપર હોય છે, એક વચ્ચે અને એક તેની નીચે હોય છે.

સૌથી ઉપરની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ સૂરાનું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.

વચલી સંખ્યા સૂચવે છે કે છેલ્લા રુકૂઅ અને આ રુકૂઅની વચ્ચે કેટલી આયતો છે.

સૌથી નીચેની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.

આ ઉદાહરણ સૂરએ બકરહનું છે, એટલે કે આ રુકૂઅ સૂરએ બકરહનું ૨૩ નંબરનું રુકૂઅ છે, અને ૨૨ અને ૨૩ નંબરના રુકૂઅની વચ્ચે છ આયતો આવેલી છે અને આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું સાતમા નંબરનું રુકૂઅ છે.

સબક 4 : સૂરએ ઇખ્લાસનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં ચાર આયતો છે. આ સૂરો કુરઆને મજીદનો ૧૧૨ નંબરનો સૂરો છે. આ સૂરો કુરઆને મજીદમાં બધા સૂરાઓમાં સૌથી વધુ મહત્વ ધરાવતો સૂરો છે.

જ્યારે યહૂદીઓએ રસૂલલ્લાહ (સ.)ને અલ્લાહનું વર્ણન કરવાનું કહ્યું તો આ સૂરો નાઝિલ થયો.

‘અલ-ઇખ્લાસ’ એટલે ‘એકત્વ’. આ સૂરાનું નામ એ હકીકત તરફ ઇશારો કરે છે કે આ સૂરો અલ્લાહની સિફતોનું વર્ણન ખૂબ જ સારી રીતે કરે છે. એટલા જ માટે આ સૂરાને સૂરએ તોહીદ પણ કહેવાય છે.

સૂરએ ઇખ્લાસ અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

(કહી દે, તે અલ્લાહ અહદ છે.)

اللَّهُ الصَّمدُ

(અલ્લાહ સમદ છે.)

لَمْ يَلِدْهُ وَلَمْ يُولَدْ

(અલ્લાહે નથી જન્મ આપ્યો કે પોતે જન્મ્યો.)

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

(અને શક્ય નથી તેનો બરાબરીનો કોઈ સાથી.)

તફ્સીર :

આયત 1 :

આ આયતમાં જે શબ્દ **أَحَدٌ**નો ઉપયોગ થયો છે કે જેનો અર્થ ‘એક’ થાય છે. તે સામાન્ય રીતે

‘એક’ માટે વપરાતા અરબી શબ્દ કે જે ‘વાહિદ’ છે તેના કરતાં જુદો છે.

أَحَدٌનો અર્થ એમ થાય છે કે એવો ‘એક’ કે જેનું કોઈ બહુવચન નથી, જેનો કોઈ ભાગાકાર થતો

નથી કે નથી તેના પછી કોઈ બે કે ત્રણની સંખ્યા. આ એવો અજોડ ‘એક’ છે કે જે શબ્દ ફક્ત

અલ્લાહ માટે વપરાય છે.

આયત 2 :

صَدُّ એટલે કે 'બેનિયાઝ'. તેનો અર્થ એ છે કે અલ્લાહને કોઈ પણ વ્યક્તિ કે વસ્તુની જરૂર નથી, પરંતુ બધાને અલ્લાહની જરૂર છે.

આયત 3 :

તેની ન તો ઓલાદ છે કે ન તો માબાપ. તે આપણા જેવો નથી કે જેની કોઈ શરૂઆત હોય કે અંત હોય.

આયત 4 :

તમે કોઈ પણ વસ્તુ કે વ્યક્તિની કલ્પના કરી હોય, તેનાથી અલ્લાહ જુદો છે. તેની બરોબરીમાં કોઈ છે જ નહીં.

સૂરએ ઈખ્લાસની ફઝીલત :

1. નમાઝમાં જો તમે સૂરએ ઈખ્લાસ પઢવાની નિયત કરી લો અને બિસ્મિલ્લાહ... પઢી લો, ત્યાર પછી તમારે આ સૂરાના સિવાય બીજો કોઈ અન્ય સૂરો પઢવો જોઈએ નહીં.
દરેક પંજગાના નમાઝમાં આ સૂરાને એક વખત પઢવો મુસ્તહબ છે એટલે સુધી કે બન્ને

રકાતમાં સૂરએ ઈખ્લાસના સિવાય કોઈ પણ એક સૂરો પઢવો મકરૂહ છે.

2. આ સૂરાની ત્રણ વાર તિલાવત કરવાનો સવાબ એટલો જ છે કે જાણે આખા કુરઆને મજીદને પઢવાનો સવાબ હોય.
3. જ્યારે સૂરએ ઈખ્લાસની તિલાવત એક વાર કરવામાં આવે તો તિલાવત કરનારની ઉપર અલ્લાહની રહેમત વરસે છે. જ્યારે તેની તિલાવત બે વાર કરવામાં આવે તો તેમના કુટુંબીજનો પર અલ્લાહની રહેમત વરસે છે. જ્યારે આ સૂરાની તિલાવત ત્રણ વાર કરવામાં આવે તો તિલાવત કરનારના પડોશીઓ પર અલ્લાહની રહેમત વરસે છે.
4. જ્યારે રસૂલલ્લાહ (સ.) સા'દ ઈબ્ને મઆઝ (રઝી.)ની જનાઝાની નમાઝ પઢાવતા હતા તો આપે ફરમાવ્યું કે, “જિબ્રઈલ અને બીજા ફરિશ્તાઓ તેમની સાથે છે કારણ કે સા'દ ઈબ્ને મઆઝ (રઝી.)ને હંમેશાં સૂરએ ઈખ્લાસની તિલાવત કરવાની ટેવ હતી, માટે અલ્લાહે તેમને આ ફઝીલત આપી.”

સબક 5 : સૂરએ નાસ પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં ૬ આયતો છે. આ સૂરો કુરઆને મજીદનો ૧૧૪ નંબરનો સૂરો છે. આ સૂરો કુરઆને મજીદનો સૌથી છેલ્લો નંબરનો સૂરો છે.

النَّاس એટલે 'લોકો'. આ સૂરાનો વિષય જિન્નાતો અને લોકોના શરથી અલ્લાહનું શરણ માગવાનું છે.

સૂરએ નાસ અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

(કહી દે, હું શરણ માગું છું લોકોના રબ પાસે.)

مَلِكِ النَّاسِ

(લોકોના બાદશાહ પાસે.)

إِلٰهِ النَّاسِ ۝

(લોકોના ખુદા પાસે.)

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝

(દૂષી રીતે વસવસા પેદા કરનારના શરથી.)

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝

(જે વસવસા પેદા કરે છે લોકોના દિલોમાં.)

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

(જે જિન્નાતોમાંથી અને લોકોમાંથી છે.)

તફ્સીર :

આયત 1 થી 3 :

અહીં આપણે અલ્લાહનું શરણ માગીએ છીએ અલ્લાહનાં જુદાં જુદાં નામોને યાદ કરીને. પહેલાં આપણે તેને આપણા રબ (પાલનહાર) તરીકે યાદ કરીએ છીએ કે જે આપણી જરૂરિયાતને પૂરી કરે છે, પછી આપણે તેને બાદશાહ તરીકે યાદ કરીએ છીએ કે જે આખી સૃષ્ટિનું ધ્યાન રાખે છે. છેલ્લે આપણે તેને ખુદા તરીકે યાદ કરીએ છીએ, જેની ઈચ્છા હંમેશાં પૂરી થનારી જ છે.

આયત 4 થી 5 :

અહીં **وَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ** એટલે કે વસવસાઓ પેદા કરનારો શયતાન અને તેના મદદગારો છે કે જે આપણને ખોટી વાતોની સૂઝ પાડીને ગુમરાહ કરે છે અને પછી આપણને તેની સજા ભોગવવા માટે એકલા છોડી દે છે.

આયત 6 :

જે લોકો આપણને ખોટી વાતોની સૂઝ પાડે છે તેઓ માણસો અને જિન્નાતોમાંથી છે. આપણે અલ્લાહનું શરણ તે બધાથી ચાલીએ છીએ.

સૂરએ નાસની ફઝીલત :

1. મુસ્તહબ છે કે દરરોજ સૂઈ જતાં પહેલાં આ સૂરાની તિલાવત કરવામાં આવે કે જેથી જિન્નાત અને ઈન્સાનના શરથી મહેફૂઝ રહે.
2. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “કોઈ આ સૂરો અને આના પહેલાનો સૂરો એટલે કે સૂરએ ફલકની તિલાવત કરશે, તેને એવો સવાબ મળશે કે જાણે તેણે અલ્લાહ તઆલાએ નાઝિલ કરેલી બધી કિતાબોની તિલાવત કરી હોય.”
3. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ પોતાના સહાબીઓને હુકમ કર્યો હતો કે, “સવારે ઊઠીને અને સૂઈ જતાં પહેલાં આ સૂરાની તિલાવત કરો.”

સબક 6 : સૂરએ કૌસરનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં ચાર આયતો છે. આ સૂરો કુરઆને મજીદમાં ૧૦૮ નંબરનો સૂરો છે, આ સૂરો કુરઆને મજીદનો સૌથી નાનો સૂરો છે.

જ્યારે મુસલમાનોએ રસૂલલ્લાહ (સ.)ને સવાલ કર્યો કે ‘કૌસર’ એટલે શું ? તો રસૂલલ્લાહ (સ.)એ જવાબ આપ્યો કે, “આ જન્નતનું એક મોટી ફઝીલતવાળું ઝરાણું છે. આ ઝરાણામાંથી નેક મોમિનો સયરાબ થશે.” તે પછી રસૂલલ્લાહ (સ.) મૌલા અલી (અ.) તરફ વળ્યા અને ફરમાવ્યું કે, “કૌસરના પાણીને તમે વહેંચનારા છો.”

સૂરએ કૌસર અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

إِنَّا آعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

(ખરેખર અમે બક્ષી છે તને કૌસર (પુષ્કળતા).)

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

(તો નમાઝ પઢ તારા રબ માટે અને નહર (કુરબાની) કર.)

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

(ખરેખર તારો દુશ્મન પોતે જ વંશ કપાયેલો છે.)

તફ્સીર :

આયત 1 :

کُوْتَرُ નો એક અર્થ પુષ્કળતા પણ થાય છે. એ પુષ્કળતા કે જે અલ્લાહે રસૂલલ્લાહ (સ.)ને દુનિયા અને આખેરતમાં આપેલી છે.

આયત 2 :

જો કે આ આયતમાં સંબોધન રસૂલલ્લાહ (સ.)ને કરવામાં આવ્યું છે, પરંતુ નમાઝ પઢવાનો અને નહર કરવાનો હુકમ તેવા બધા લોકો માટે છે કે જેમને અલ્લાહે પુષ્કળ નેઅમતો આપી છે.

જેણે અલ્લાહની કુર્બત મેળવવી હોય તો તેણે જોઈએ કે નમાઝ પઢે અને નહર કરે એટલે કે કુરબાની આપે. અહીં કુરબાનીનો અર્થ અલ્લાહની રાહમાં તમારા સમય, પૈસા અને એટલે સુધી કે જીવનનો ભોગ આપવો છે.

આયત 3 :

રસૂલલ્લાહ (સ.)ના બધા બેટા બાળપણમાં જ વફાત પામ્યા. જ્યારે તેમના બેટા કાસિમ વફાત પામ્યા તો કુરૈશના કેટલાક લોકો તેમને ‘અબ્તર’ કહીને મેણાં મારવા લાગ્યા, **أَبْتَرُ** નો અર્થ એ થાય છે કે જેની પૂંછડી કપાયેલી હોય. તેમનો અર્થ એ હતો કે રસૂલલ્લાહ (સ.)ની વંશાવળી નહીં ચાલે.

આ આયતમાં અલ્લાહ રસૂલલ્લાહ (સ.)ને વાયદો કરે છે કે, “અબ્તર તેમના દુશ્મન હશે, તે પોતે નહીં હોય.” આજે આપણે એ વાયદાને પૂરો થતો જોઈ રહ્યા છીએ. આજે રસૂલલ્લાહ (સ.)ની ઓલાદમાંથી હજારો લોકો દુનિયામાં વસે છે. આપણે તેમને સૈયદ કહીએ છીએ. તેની સામે ઈસ્લામના દુશ્મનોના વંશમાંથી કોઈ જ દેખાતું નથી.

સૂરએ કૌસરની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે પાણ આ સૂરાની તિલાવત કરશે, અલ્લાહ તેને જન્નતની નહેરોમાંથી સયરાબ કરશે અને તેને અલ્લાહ કુરબાનીના દિવસે અલ્લાહના બંદાઓએ કરેલી બધી કુરબાનીઓ અથવા તો અલ્લાહની કુર્બત ખાતર કરેલી બધી અન્ય કુરબાનીઓના બરાબર સવાબ આપશે.”
2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે પાણ પોતાની વાજિબ તેમજ મુસ્તહબ નમાઝોમાં આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેને હોઝે કૌસરમાંથી સયરાબ કરવામાં આવશે કે જ્યાં તે રસૂલલ્લાહ (સ.) સાથે મુલાકાત કરશે.”